

Politický faktor sociální politiky

**Lidská práva
Svět, ve kterém žijeme**

Úvodní úvahy

- **Sociální politika je důležitou součástí celkové politiky. Politika - „věc veřejná“**
- **Veřejný život je ovlivňován vzájemně souvisejícími oblastmi: technicko-ekonomickou, politicko-sociální a morálně-kulturní (M.Novak, R.Steiner))**
- **Lidská práva, svobody a povinnosti občanů jsou základními kategoriemi politiky, zároveň „věčnými“ otázkami filozofie, teologie, sociologie, ekonomie a dalších společenských věd.**
- **Postmoderna klade důraz na lidská práva, (m.j. reakce na totalitní režimy minulého století)**

Lidská práva a svoboda

- **Člověk má právo na svobodu, právo je ale zároveň omezením svobody.**
- **Svoboda předpokládá zároveň zodpovědnost (povinnost).**
- **Přirozené právo - pozitivní právo (platné)**
- **Společenské a právní normy**
- **Různé pojetí svobody a práva v politických doktrínách liberalismu, socialismu, anarchismu**

Katalog některých důležitých svobod

Svoboda: *Znamená, že každý může:*

- 1. práce** pracovat v jakémkoli zaměstnání nebo nepracovat vůbec
- 2. podnikání** aplikovat jakýkoli druh zdroje v jakémkoli odvětví výroby
- 3. obchodu** dopravovat, dovážet nebo vyvážet jakýkoli druh zboží
- 4. cestování** cestovat do ciziny a kamkoli v zemi
- 5. stěhování** přemísťovat se a usídlit se v zahraničí nebo kdekoli v zemi
- 6. smlouvy** uzavřít jakýkoli druh závazné smlouvy s kýmkoli kromě smlouvy uzavřené pod nátlakem, lstí nebo podvodem
- 7. trhu** kupovat nebo prodávat libovolné množství zboží za jakoukoliv cenu, na které se obě strany dohodnou
- 8. konkurence a vstupu** vstoupit do kteréhokoli odvětví průmyslu nebo obchodu nebo na kterýkoli trh a konkurovat jakýmkoli způsobem kromě použití násilí, lstí a podvodu
- 9. spotřebitelské volby** použít svou kupní sílu k nákupu libovolného zboží nebo služeb za ceny, které odrážejí poptávku po nich a nabídku
- 10. volby zaměstnání** použít svou pracovní sílu a kvalifikaci v libovolném oboru za odpovídající mzdu.

11. **sdružování** - spolčovat se s kýmkoli za jakýmkoli účelem, který neškodí jiným
 12. **shromažďování** - svolávat nebo navštěvovat shromáždění k diskuzím nebo k projednání libovolného předmětu
 13. **hlasování** - uplatnit svůj hlas ve svobodném tajném hlasování ve volbách
 14. **revoluce** - svrhnout vládu, která popírá základní svobody
 15. **myšlení a vyjadřování** - myslet, psát a vyjadřovat se uměním, hudbou, nebo kterýmkoli jiným způsobem
 16. **slova** - mluvit soukromě a veřejně na jakékoli téma a jakýmkoli tónem
 17. **tisku** – tisknout a uveřejňovat cokoli a rozšiřovat to
 18. **soukromí** - pracovat, hrát si, odpočívat, konverzovat a korespondovat bez dozoru nebo vědomí někoho nevítaného
 19. **nonkonformity a výstřednosti** - odlišovat se vzhledem, zvyklostmi a způsobem života, jakkoli se to může jiným zdát bláznivé, perverzní nebo špatné
 20. **vyučování** - vyučovat jakýkoli předmět, jakákoli fakta a myšlenky
 21. **bádání** - zkoumat jakýkoli předmět jakoukoli metodou
 22. **učit se** - studovat nebo navštěvovat přednášky na jakékoli téma
 23. **náboženství** - mít jakékoli vyznání nebo nemít žádné vyznání
 24. **svědomí** - odmítnout dělat věci, které odporují vlastnímu svědomí
- (Politologie str.189)

Vývoj lidských práv

Proces deklarování, omezování a prosazování (uskutečňování) práv a svobod jednotlivců i společenských skupin probíhá v celé lidské historii

V moderní době byla v centru pozornosti postupně:

- občanská práva – konec 18.a 19.století - individuální svobody - rovnost před zákonem
- politická práva – 19.a 1.polovina 20.století - účast na rozhodování, na moci
- sociální práva – 2.polovina 20.a začátek 21.století – zajištění minimální sociální a ekonomickou úrovně (sociální stát)

Významné události a období

1215 - Anglie - Magna charta libertatum - omezení moci krále vůči baronům

15.-17. století – renesance, humanismus, reformace,

18.a 19.století - osvícenství, průmyslová a následující politické revoluce

4. 6.1776 - Deklarace nezávislosti USA - 13 osad - nezávislost na Anglii

1787- 1.ústava USA

1791 - „deset dodatků k ústavě" G. Washington - 1. prezident USA

Bill of rights - Listina práv (právo vyznání, svoboda projevu, tisku aj.,
moc zákonodárná, výkonná, soudní) - nebylo zrušeno otroctví až po
občanské válce Severu proti Jihu (1861-1865)-A. Lincoln

1789 - Velká francouzská revoluce - Deklarace práv člověka a občana
volnost, rovnost, bratrství - 17 článků - lidé se rodí svobodní a rovni,
svoboda vlastnictví, svoboda je možnost činit vše, co neškodí
druhému, presumpce neviny, svoboda vyznání

19.století - rozvoj moderní společnosti, vytváření nového ekonomického a
politického systému ve světě i v jednotlivých zemích.

USA - rozvoj demokracie, Evropa budování moderních států,
vrcholí koloniální expanze.

20. století – 1. a 2. světová válka, totalitní režimy - Rusko, Německo omezení práv -jednotlivců , skupin, národů

1941 - USA - Roosevelt „čtyři svobody“:

- svoboda slova
- svoboda vyznání
- svoboda od nedostatku
- svoboda od strachu

24. 10. 1945 - založení Organizace spojených národů

Charta spojených národů - 51 zakládajících členů

10. 12. 1948 - Všeobecná deklarace lidských práv OSN

(10. 12. -Den lidských práv)

1946-1948 počátek studené války a bipolárního světa

1949 – vznik Rady Evropy

1949 – vznik NATO

50. léta – rozpad koloniální soustavy

60. léta - počátek uvolňování mezinárodního napětí

1989 – pád komunismu, konec bipolárního světa

Důležité dokumenty

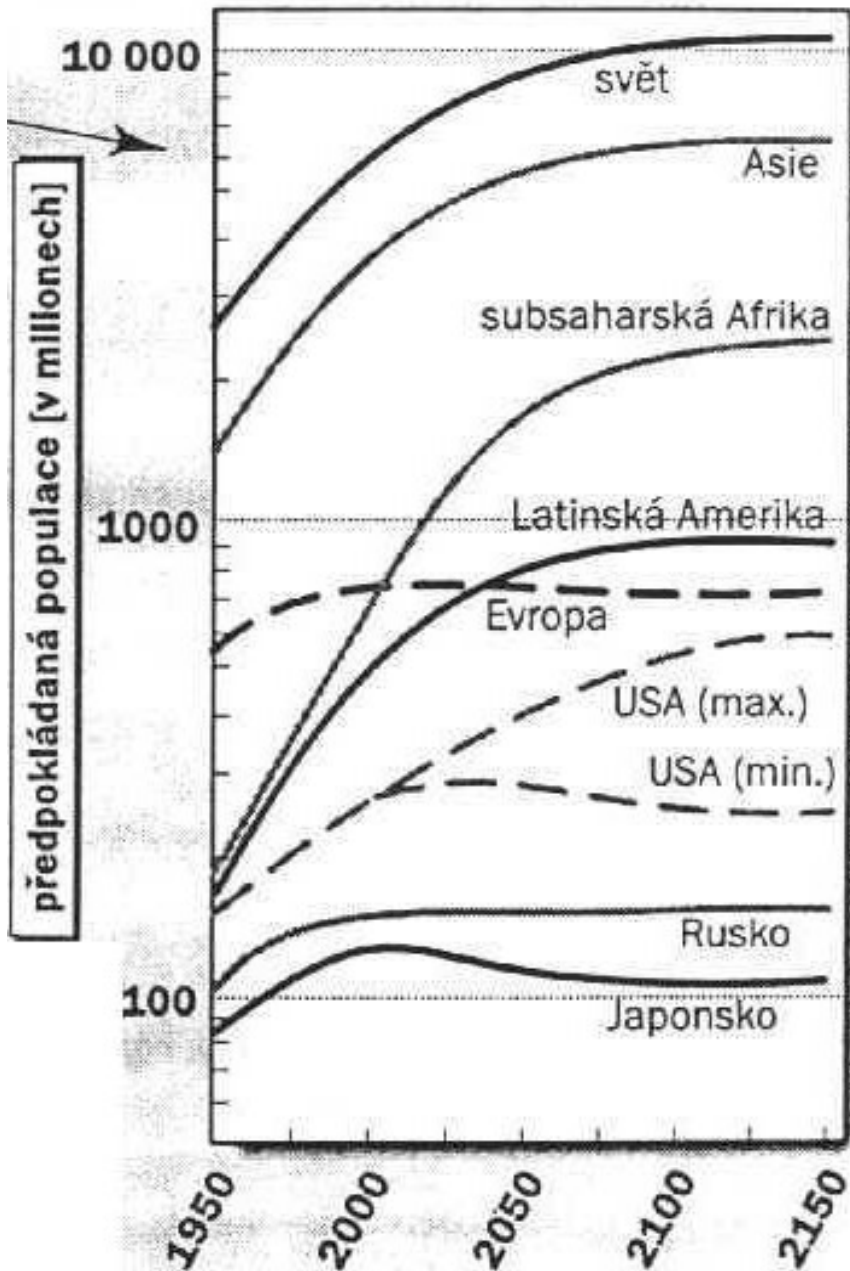
- 1945 Charta spojených národů
- 1948 Všeobecná deklarace lidských práv (OSN)
- 1950 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod (RE)
- 1952 Úmluva o politických právech žen
- 1967 Deklarace OSN o odstranění diskriminace žen
- 1960 Úmluva o boji proti diskriminaci ve vzdělání
- 1965 Mezinárodní úmluva o odstranění rasové diskriminace
- 1966 Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech
Mezinárodní pakt o politických a občanských právech
- 1989 Úmluva o právech dítěte
- Dokumenty o ochraně životního prostředí

Svět ve kterém žijeme

Problémy:

- **Zdroje**
- **Životní prostředí**
- **Ekonomické a sociální podmínky**
- **Politické uspořádání a vztahy**

Člověk a zdroje

Počet obyvatel se zvyšuje

Zdroje jsou omezené:

Potraviny

Voda

Energie

Stav světa na konci tisíciletí

(OSN Human Development Report)

- **1,3 miliardy lidí má menší příjem než 1USD na den, (Indie – 500mln, Subsaharská Afrika – 300mln).**
- **1 miliarda lidí nedokáže uspokojit základní životní potřeby.**
- **860 milionů lidí hladoví, (200 mln Indie, 160 mln Čína, 150 mln Afrika – FAO).**
- **1,3 miliardy lidí nemá přístup k nezávadné vodě, 5 milionů lidí ročně umírá na nemoci ze závadné vody.**
- **2,6 miliardy lidí žije v podmínkách, které neodpovídají základním požadavkům hygieny.**
- **800 milionů lidí nemá přístup ke zdravotní péči.**
- **3 miliony lidí umírá každý rok na AIDS, počet nemocných zejména v Africe stále roste.**
- **Každý pátý dospělý člověk na světě nedovede číst a psát. 98% je z rozvojových zemí, 2/3 tvoří ženy.**
- **1,2 milionu dětí se každým rokem stává obětí obchodu.**
- **200 milionů dětí je využíváno jako pracovní síla.**

Svět v 21.století

problémové oblasti a ohniska napětí

Střední východ

- Izrael – Palestina
- Irák
- Afganistan
- Irán

Asie

- Čína – Tibet
- Indie – Pákistán
- Indonésie
- Severní Korea

Afrika

- Subsaharská Afrika

Evropa

- Země býv. SSSR (Gruzie, Bělorusko, Ukrajina, Moldávie.....)
- Balkán (Srbsko-Černá Hora, Kosovo-Albánie)

Svět 2000 Politická mapa

Střet civilizací?

Civilizace po roce 1990

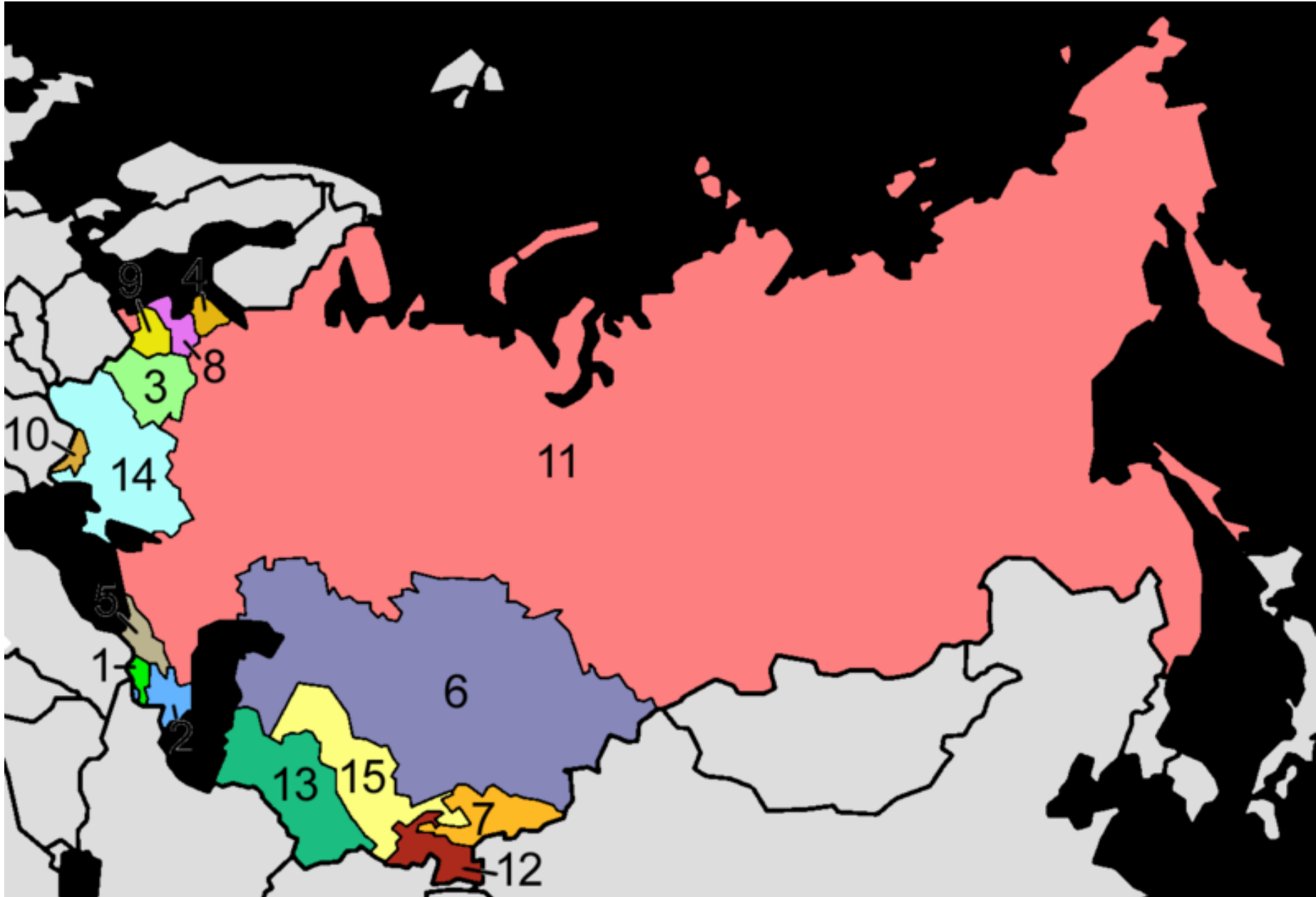

Mapa 1.3

Asie politická mapa

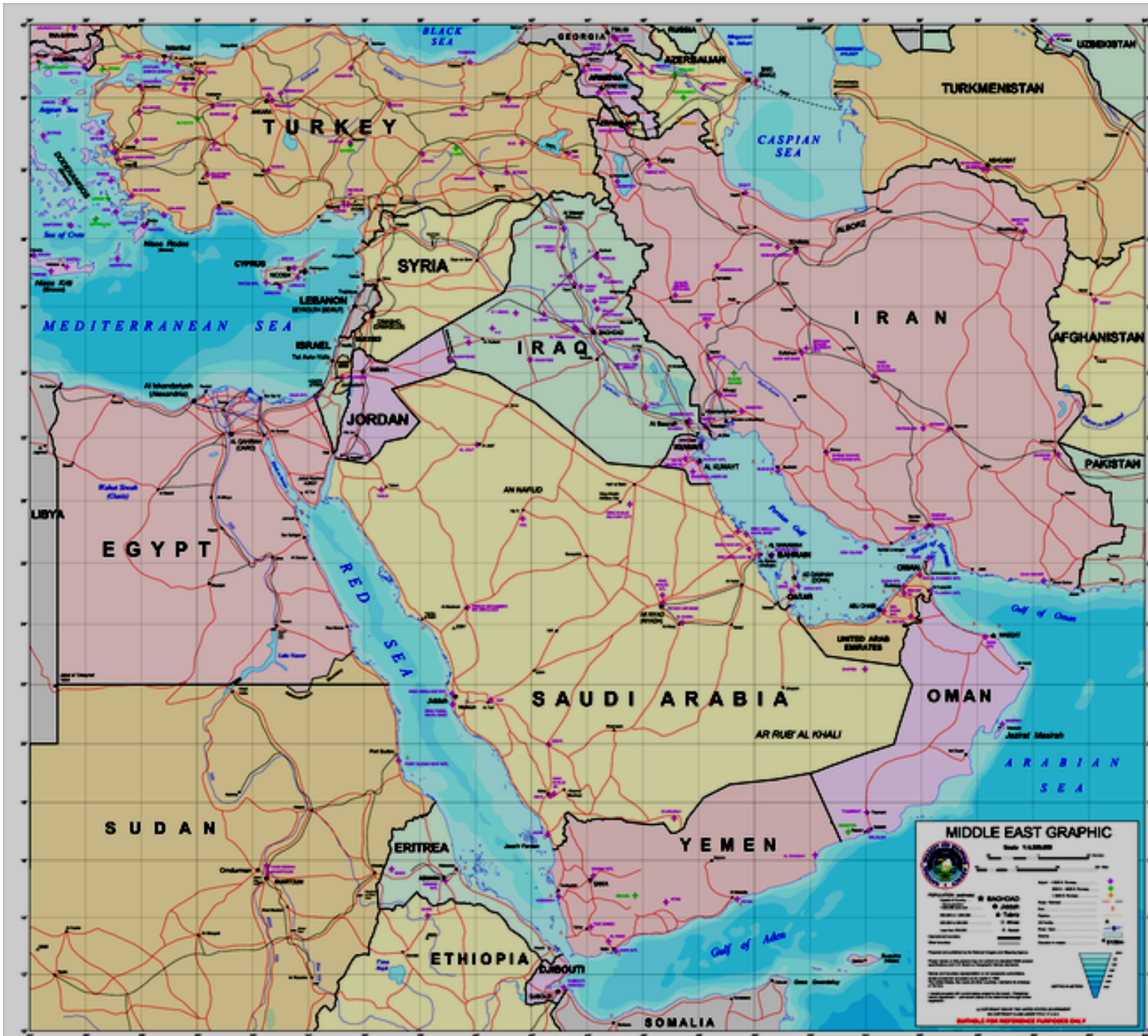
Mapa republik bývalého SSSR

Čínská lidová republika: správní dělení a územní spory

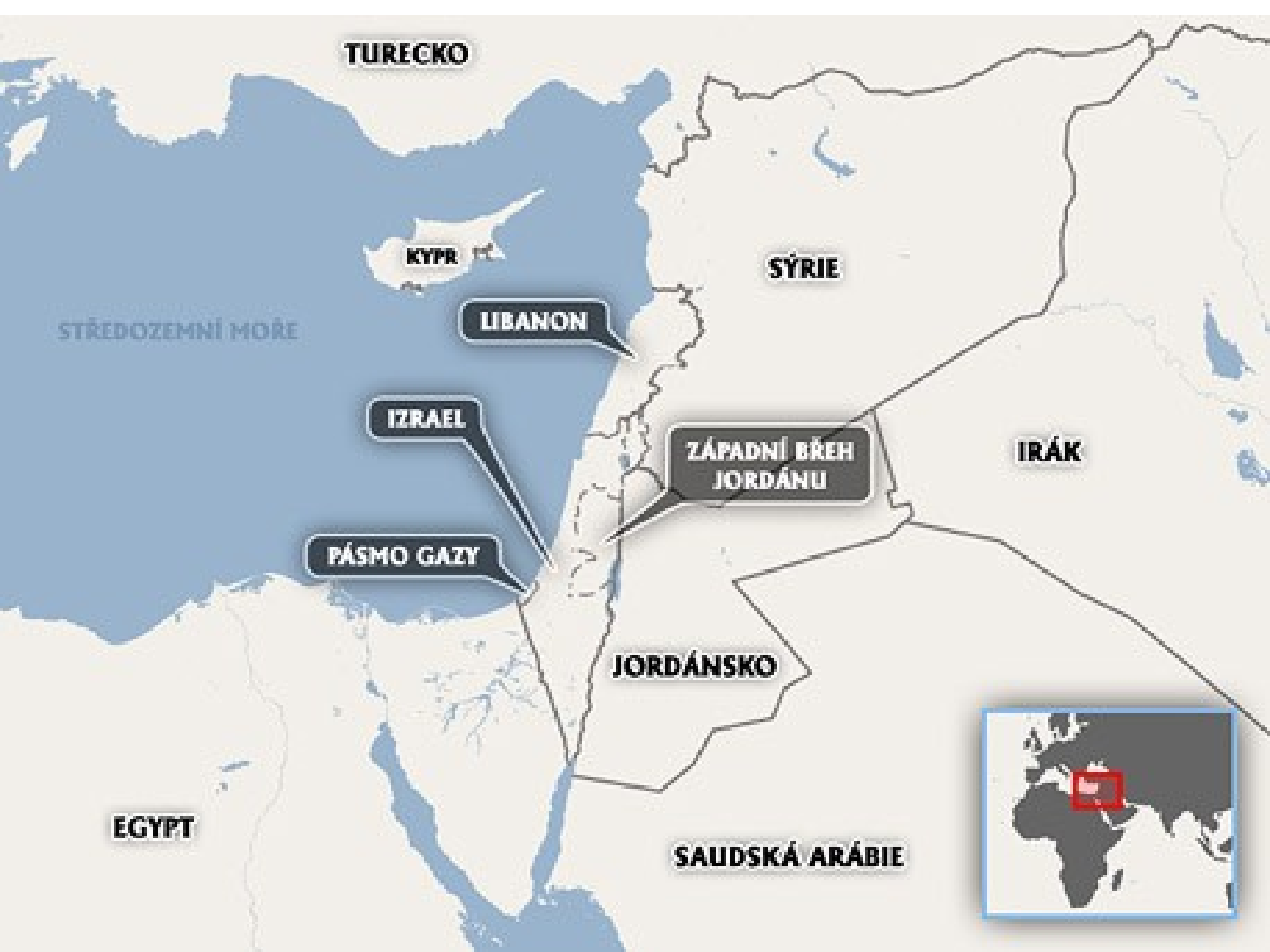

Střední východ

Afganistan

TURECKO

KYPR

LIBANON

SYRIE

IRÁK

STŘEDOZEMNÍ MOŘE

IZRAEL

ZÁPADNÍ BŘEH
JORDÁNU

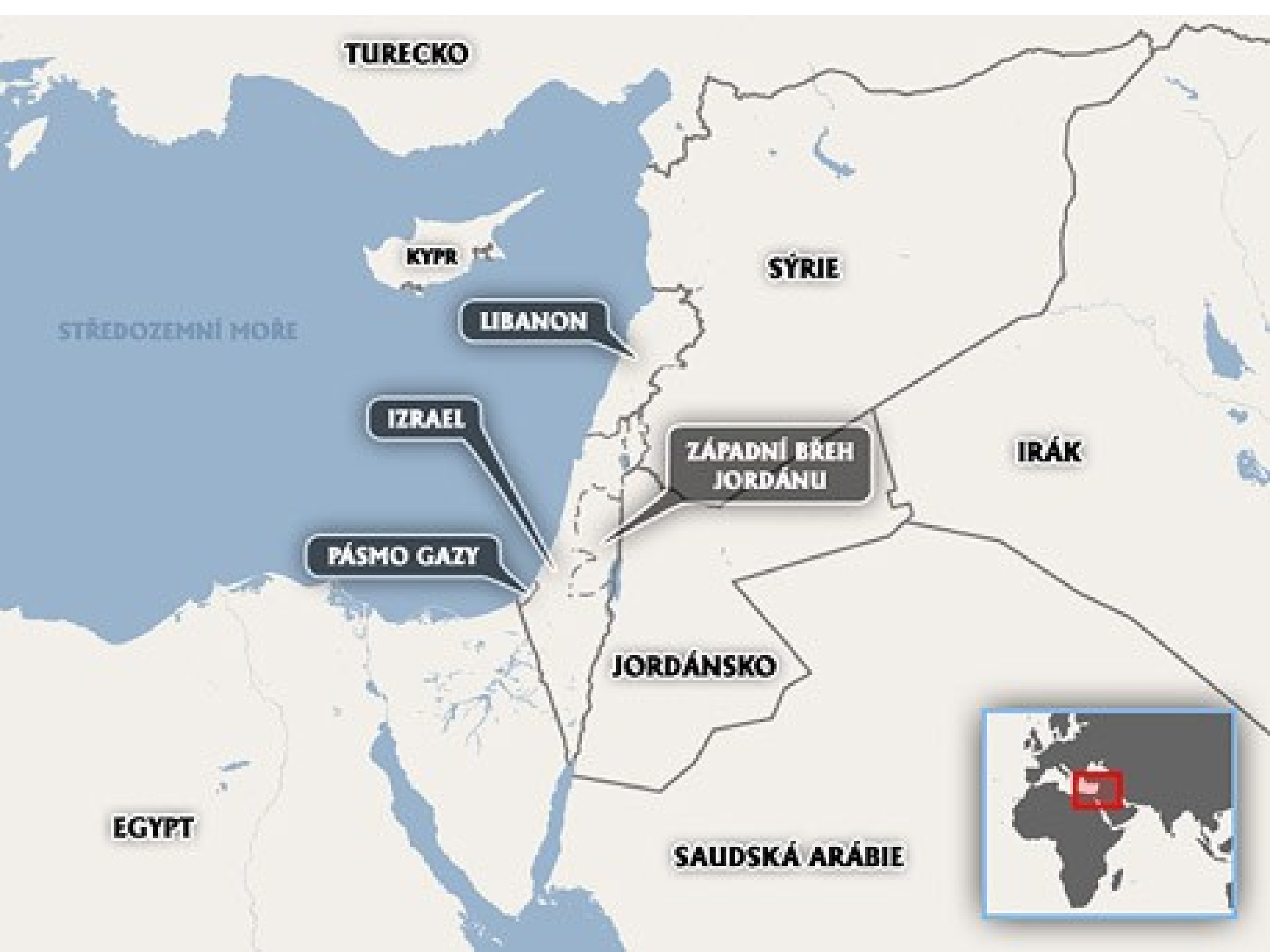
PÁSMO GAZY

JORDÁNSKO

EGYPT

SAUDSKÁ ARÁBIE

TURECKO

KYPR

LIBANON

SYRIE

IRÁK

STŘEDOZEMNÍ MOŘE

IZRAEL

ZÁPADNÍ BŘEH
JORDÁNU

PÁSMO GAZY

JORDÁNSKO

EGYPT

SAUDSKÁ ARÁBIE

PALESTINSKÁ ÚZEMÍ

LEGENDA

Palestinská
samospráva

Stát
Izrael

Okolní
státy

Okupovaná
území

Svět ve kterém žijeme – jaderné zbraně

Země	Počet Jaderných hlavic
USA	10 000
Rusko	20 000
Čína	400*
Francie	350
Velká Británie	185
Severní Korea	1–2*
Indie	70–110*
Pákistán	50–110*
Izrael	100-200

* odhad

Zdroj: Carnegie Institute, BBC

Svět ve kterém žijeme – jaderné zbraně

Země	Počet Jaderných hlavíc
USA	10 000
Rusko	20 000
Čína	400*
Francie	350
Velká Británie	185
Severní Korea	1–2*
Indie	70–110*
Pákistán	50–110*
Izrael	100-200

* odhad

Zdroj: Carnegie Institute, BBC

Svět ve kterém žijeme – konflikty

Příčiny konfliktů:

politické, ekonomické, sociální, náboženské (kulturní)

